

Järle Byablad

NR 2 MAJ 1989

Tryckt i Örebro

ÄRGÅNG 15

REPORTAGE OM MOGETORPS VÄRDSHUS

Vår vän Elof är död

För knappt en månad sedan nådde oss budet att Elof Elinder uppe i Jerle Stad, avlidit. För oss i Järle By, en halvmil söder om staden, var Elof inte bara känd som Jerles borgmästare utan också som PR-man för bygden och som vår broinvigare. Det var nämligen Elof som den 24 nov 1975 höll sitt berömda invigningstal, då gångbron över järleån stod klar, och där han avslutade talet med orden: ... och härmed förklarar jag Järles Golden Gate för öppnad!

Alltsedan dess har vi haft ett bra och vänskapligt samarbete, bl a har byalagets utflykter till Jerle gård och museum varit trevliga och givande och så sent som i somras i samband med Landsbygd90-finalen på Skansen i Stockholm, så var det en jerlekamin, utlånad av Elof, som lockade besökare till byalagets utställning.

Den PR som Elof gjorde för namnet Järle var ovärderlig. Vem minns väl inte hans bojkott av franska viner och det därpå följande ståhejet från utländsk massmedia. Många av våra turister i somras kom då rakt inte för att åka tåg, nej man ville få en skytt av den djärve borgmästaren som satt sig på tvären mot hela Frankrike.

Det har allt blivit bra tomt efter dig Elof.

Järle Byalag

Grattis till alla byalagsmedlemmar!!!

I sommar är du och eventuella familje-
medlemmar välkomna ner till stationen
där vi bjuder på en

GRATISFIKA

tala bara om i serveringen vilka
ni är så får ni varsin omgång
kaffe/saft/läsk med brödfat

Stationskommittén

Ps

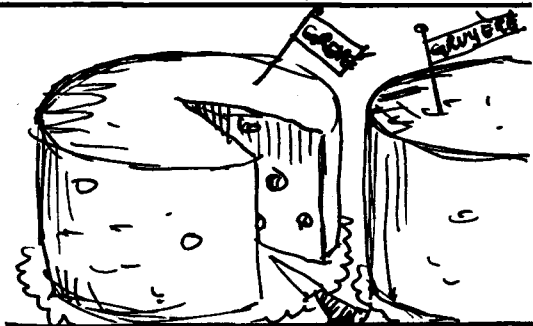
Använd bifogat inbetalningskort om du inte redan har
betalt avgiften för i år. Glöm inte namn och födelseår.
Avgifter: vuxna 15 kr, 6-16 år 10 kr, barn gratis
pren byabladet 30 kr, annars är detta sista numret!
Postgiro: 44 85 83-5, JÄRLE BYALAG
Öppeltider i sommar: 17/6-13/8, kl 10-18

Ds

OJ, VAD OSTAR VI ÄT....

Krögarparet Anita och Jonny Karlsson har drivit Mogetorps Vårds-
hus i 15 år. Detta firades med
pompa och ståt och ostar i mängd
under en hel vecka i april.

Den 7 april var 15 personer från
byalaget där och botaniserade
kring det fantastiska ostbordet,
jag tror nog där fanns ett trett
ital sorter. Stämningen förhöj-
des ytterligare med ädelt vin i
glasen och en skickligt spelande
tjeck - vid pianot. Tal hölls
och blommor överräcktes till
Anita och Jonny, vårt populära
och trevliga värdshuspar. Om
fem år blir det väl dags igen...

Istället för att bussa fritids-
barnen till dagkollo vid Väringen
under 8 veckor så samordnas verk
samheten med dagis. Detta är en
eftergift från tidigare planer
eller föräldrarnas önskemål som
aktiverar kommunens förmåga till
flexibla lösningar.

DUBBELREPORTAGE OM MOGETORPS VÄRDSTALS

OM DESSA VÄGGAR KUNDE TALA!

Nuvarande vårdshuset byggdes 1893 åt jägmästare Giöbel. Det användes som privatbostad till 1906.

Huset uppfördes på en befintlig jordbruksfastighet, vars gamla mangårdsbyggnad numera är avstyckad.

1906 köpte LM Ericsson huset pga TBC-epidemin. Bolaget startade ett vårdhem för sina anställda - säkert en unik personalvård på den tiden. Läkare delades med Hålahult. Därför ordnades en telefonlinje mellan vårdhemmen - troligen

bygdens första. Nuvarande uthus byggdes under samma tid.

Samarbete fanns med Hålahult även vad gällde att hämta post och patienter vid Järle Station.

Med tiden minskade behovet av ett vårdhem för bolaget. 1921 köpte Gustav Karlsson huset och startade en pensionatsrörelse. Det drevs huvudsakligen som sommarpensionat. Gästerna kom vanligen med buss på gamla riksväg 10. Börje Hildingson, barnbarn till Gustav

Karlsson och nu närmsta granne till värdshuset, minns gästande damer, mest lärarinnor, i långa klänningar och stora hattar.

1947 byttes namnet till "Mogetorps Friluftsgård u p a". Huset hade köpts av en andelsförening med Gustav Rosén, Örebro, i spetsen. Det handlade nu om friskvård i stället för sjukvård. Friidrotts- och gymnastikläger förlades hit. I början drevs gården ideellt, men det blev säkert för arbetssamt och då arrenderades rörelsen ut.

Fram till 1974 hade rörelsen många ägare. Det var nog emellanåt kärvt att driva den. Intresset för pensionatsboendet avtog och det tog tid innan bilen blev så allmän egendom att man fick ett tillskott av tillfälligare gäster.

Mot slutet av femtitalet, då bara enstaka personer hade TV var det "inne" i

bygden att till lördagkvällen beställa bord för kaffedrickning och TV-tittande.

1970 köptes rörelsen av bröderan Moosberg som kallade den "Mogetorps Vårds-hus". De drev den tillsammans med Lindesbergs Stadshotell. Fortfarande ägdes fastigheten av andelsföreningen.

SMÅFÖRETAG I JÄRLEBYGDEN

Anita och Jonny Karlsson firar i år sitt 15-årsjubileum som värdshusvärdar. Ingen av dem hade en tanke på att slå sig in på denna bana. Hur kom det sig egentligen?

Anita och en väninna skötte från 12-13 årsåldern sommartid den lilla kiosken som fortfarande står kvar en bit från värdshuset. Så småningom fick hon börja servera, men det var roligt med språk så hon for iväg för att utbilda sig till språklärare.

Ungefär samtidigt håller en Jonny på att utbilda sig till TV-tekniker. Dessutom vill han se Sydamerika. För att få råd med resan arbetade han sig över på en båt. Han hamnade i köket och fick servera på mässen. Utan att veta om det gjorde han de första lärospånen på sin yrkesbana i Mogetorp.

Så träffades Anita och Jonny och hur det nu var behövde bröderna Moosberg en händig person som Jonny som kunde fixa det mesta. När de sedan ville sälja gick frågan till Jonny -

ville han ta över? Svaret blev ja och så startade vårt värdpar. God hjälp var Anitas mamma som redan arbetat flera år på Vårds-
huset.

För femton år sedan dominerade kaffegästerna men de senaste åren har mat-
önskemålen ökat. Sedan i höstas serveras t o m "da-
gens rätt". En anledning till det är åter tidens
händelser: Omvandlingen av Hålahult från sjukhem till
flyktinganläggning. Dess personal behöver ett
lunchmatställe.

När nu Anita och Jonny ser tillbaka tycker de att
slumpen styrt dem till rätt plats. De trivs med
sin verksamhet och ser den som ett familjeföretag,
särskilt nu när barnen är så stora att de kan delta
på "allvar".

ANITAS BÖRJAN - KIOSKEN.

Visst märker man som gäst att Anita och Jonny trivs. I Vårds-
huset råder en lättsam och familjär anda - så tänker åtminstone re-
portern när hon går däri-
från med en av deras be-
römt maffiga bullar inom-
bords.

U
T
H
U
S
E
T

VÄGVERKET HAR BESLUTAT SIG - MEN DUMT UR BYALAGETS SYNPUNKT.

Vägverket i Borlänge beslutade i april att fastställa arbetsplan f. r nya R 60 mellan Lilla Mon Rya i det östliga alternativet. Således har ej fingerbodaborna hörsammats i sitt krav att bibehålla det ursprungliga västliga förslaget förbi Fingerboda. De

tta förslag har också Byalaget stöttat. Fram till 19 maj är beslutet tillgängligt hos byggnadsnämnden och Vägförvaltningen och kan överklagas skriftligt till Vägverket. En kopia av handlingen finns också på Järle Station. Överklagande kan väntas från flertalet berörda.

Till sommaren kommer det åter att bli utställningar i magasinet vid stationen i Järle.

Det blir tre perioder med början den 17 juni. Då har två fotografer vaernissage. Bengt-Göran Carlsson och Magnus Westerborn. De är bägge bosatta i Örebro och verksamma med Fotograficentrum, ett av nordens bästa fotogalleri

Bengt-Göran är yrkesfotograf sedan många år och ansluten till den kända bildbyrån Tiofoto i Stockholm. För några år sedan kom han ut med en bok med bilder fårn Loka Brunn. Men i Järle ska han ställa ut bilder tagna under många olika resor i Polen.

Magnus är ännu ej så väletablerad som fotograf men har nyligen börjat kunna försörja sig på det. Tidigare arbetade han inom sjukvården. Han ställer ut bilder från USA.

Fotografernas utställningsperiod avslutas 5 juli.

Nästa period börjar 7 juli och slutar 25 juli. Då ställer Henk Brass ut måleri, grafik, och skulptur. Han är bördig från Holland men bosatt i Sverige sedan många år. Nu bor han i Örebro där han arbetar med industriutställningar, design och som konstnär. Det är hans första separatutställning i Örebro. Sedast ställde han ut på Gävle museum.

Den sista perioden börjar 27 juli och avslutas 13 augusti.

Då gästas magasinet av två amatörkonstnärer från Nora. Det är dels Karin Larsson som började måla för bara några år sedan. Innan dess har hon levt på många saker. Bland annat har hon drivit pensionat i Storuman. Under våren har hon gjort en målarresa till Spanien.

Dels är det Holger Staf som där- emot målat sedan 40-talet. Han har gått och tecknat hos Arne Haglund, Stig Ghyffe och Ragnar Lindén. Han arbetar mest med landskap och porträtt som han utför i oljefärg, tempera eller ibland akvarell. Liksom Karin Larsson har han tidigare ställt ut på bibliotek och sjukhemmet i Nora.

SNYGGT OCH PRAKTISKT

I samarbete med kommunen har stationen för både fritids och våra egna behov utrustats under vintern med både möbler och inventarier.

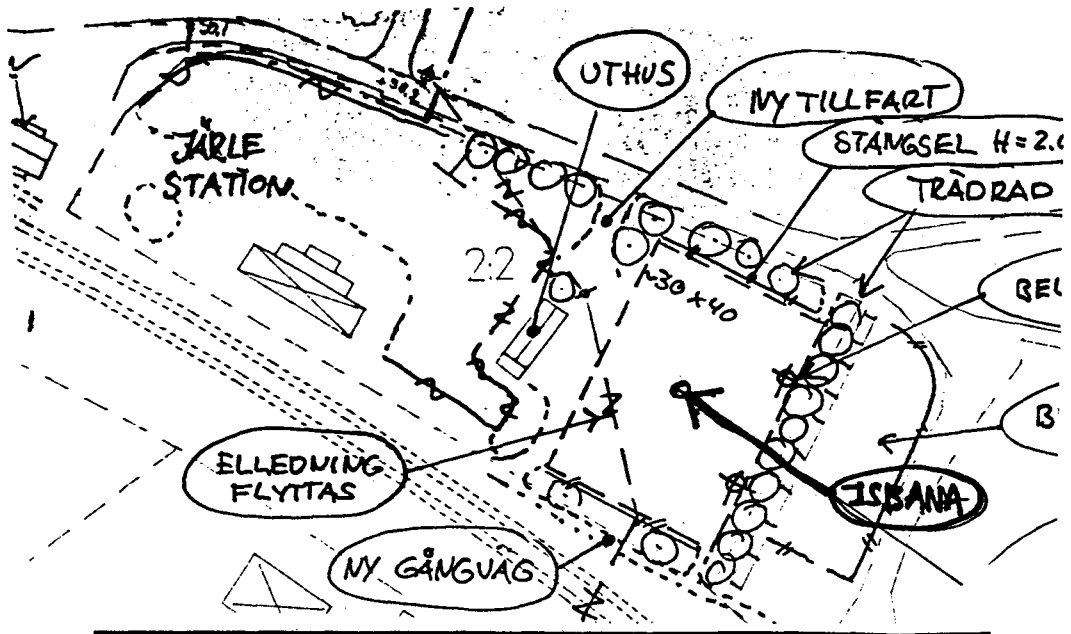
Förutom specialbeställda bord och stolar samt ett skåp så har i köket installerats diskmaskin och mikrovågsugn samt en matberedare inköpts.

Dessutom har elledningarna kompletterats med nya uttag. Nästa investering blir belysning inomhus och bättre och fler utomhusmöbler.

ISBANA/BOLLPLANENS PLACERING

Under senaste året har olika förslag framkommit om var en ev ny isbana/bollplan bör ligga. Det har varit svårt att finna ett lämpligt område. Vid senaste styrelsemötet framkom ett förslag att placera isbanan/bollplanen mellan lekplatsen och

stationens uthus. Ett område som för närvarande inte utnyttjas. Planen skulle även kunna nyttjas till andra ändamål som tex. Parkeringsyta vid "marknadsdagar" etc. Styrelsen ställde sig positiv till förslaget och kommer att arbeta vidare med förslaget, så kanske det kommande vinter finns en isbana i Järle.

TACK !!!

Ett varmt tack till alla Ni som var med om att göra klädinsamlingen så lyckad. Totalt så fyllde vi 20 st "sopsäckar" med kläder. Att klädinsamlingen varit lyckad bevisas att att den

container som vi i Järle skulle vara med och fylla, blev överfylld redan första dagen varför ytterligare container fick hämtas.

Vi i Betanieförsamlingen tackar Er alla.

OMRADESBESTÄMMELSERNA FÖR JÄRLE KLARA

riktlinjer för bygghetsens
placering, utformning och
utförande.

I samband med den byggnation som planerats i Järle beslutade planutskottet att en områdesplan skall framtas för att reglera markanvändningen för natur- och friluftsråden, industri och bostäder. Bestämmelserna kommer att användas som ett program för bedömning av ev ytterligare detaljplanering. Planen bedöms vara aktuell under en 10-15 års period med lika långt genomförande tid.

BYACENTRUM
I områdesbestämmelsen finns det med ett området reserverat som "byacentrum", som är tänkt inrymma tex. samlingslokal, affär, hemtjänstkontor, post, bank, hobby, övernattningsrum m.m.

Järle Byalag har utarbetat Byaplan-88, som ligger till grund för områdesbestämmelser och bestämmelsekarta.

FRIYTOR
I områdesbestämmelserna påpekas att naturområdet mellan byn och järleån är värdefullt ur friluft- och rekreationshänseende som närströvsområde. Längs Järleån finns narutstigar och skyddsvärd vegetation. Området bör skötas varsamt.

F n är områdesbestämmelser ute på remiss, men Byabladet har tagit sig friheten att notera lite ur remissen:

I planen finns ny bollplan/isbana medtagen. (ang. isbanan se annan artikel).

BOSTADER

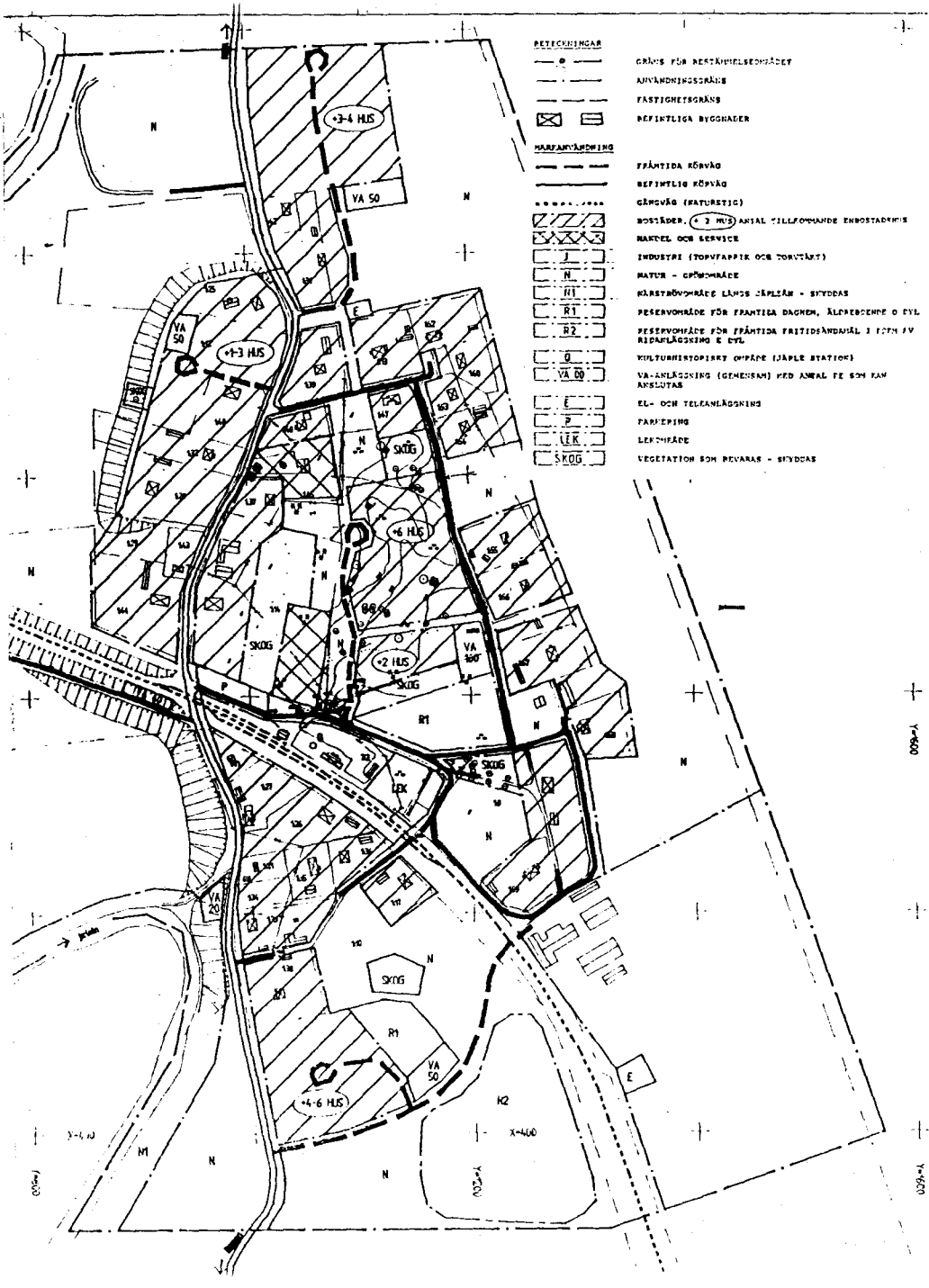
Utökningen av bostäder bedöms vara 20-25 st, det skulle innebära totalt omkring 60 st bostäder i Järle. I detta ingår befintliga fritidsbostäder.

Detta var några noteringar ur den områdesbestämmelse för Järle som nu är ute på remiss.

Detta antal bör vara tillräckligt för att skapa en livskraftig landsbygdsby med underlag för viss basservice.

På omstående 2 sidor kan man se hur områdesbestämmelser för Järle ser ut "kartledes"

Den bostadsbebyggelse som avses är främst privata småhus, men även lägenheter för äldre och ungdomar är tänkbart. Vid byggnation så skall givetvis stor hänsyn tas till landsbygdens byggnadsstil och tradition, i remissen finns Skulle någon vara intresserad av att studera remisserna ytterligare så finns det ett exemplar på Järle Station.

BETECKNINGAR

- GRÄNS FÖR BEHÅLLNINGSOMRÅDET
- ANVÄNDNINGSGRÄNS
- FASTIGHETSGRÄNS
- ☒ BEFINTLIGA BYGGNADER

MARKANVÄNDNING

- FRÅMTIDA KÖRVÄG
- BEFINTLIG KÖRVÄG
- GÄNGVÄG (NATURSTIG)
- ▨ BOSTÄDER (2-3 HUS) ANVÄL TILLFÖRMANDE ENBOSTADSHUS
- ▩ HANDEL OCH SERVICE
- ▧ INDUSTRI (TOPPFAPPIR OCH TORVTÄRT)
- ▦ NATUR - GRÖNMÅLDE
- ▥ KÄRSTÄNOMRÅDE LÅNGS ÄLLEN - BYGDENS
- ▤ RESERVOMRÅDE FÖR FRÅMTIDA DAGEN, ÅLDRERENNE O EYL
- ▣ RESERVOMRÅDE FÖR FRÅMTIDA FRISTIDSVÄRML I ÖFN SV RÖPÅNLÄGGNING E EYL
- KULTURHISTORISKT OMRÅDE (JÄRLE STATION)
- ▢ VA-ANLÄGGNING (GEMENSAM) MED ANVÄL FE ÖM FAV ANSÖTTA
- ▧ EL- OCH TELEKANLEGGNING
- ▦ PARKERING
- ▥ LEKOMRÅDE
- ▤ VEGETATION SOM BEVÄRAS - BYGDENS

009-4

009-4

NY GRÖN VÅG

Järlebygden och framförallt stationssamhället står inför en Ny Grön Våg: Nio nya hushåll flyttar hit de närmsta åren. Hur vi tar emot dem är viktigt inte bara för deras trivsel utan även för vår egen. Christina Falkengård i tidningen Land skrev så bra om ämnet att vi citerar:

"Nej, ta tag i dom. Bjud med dom, välj in dom, sätt dom i arbetsgrupper och kommittéer, ta vara på det dom kan. Från landsbygden har det varit en oerhör åderlåtning av folk och kunskaper. Passa på nu när det kommer tillbaka litegrann.

Var inte misstänksam. Låt Nya Gröna Vågen bli ett hedersbegrepp för såna som kommer och kan tillföra bygden någonting positivt och bra. Hugg för er. Öppna dörrarna, bjud på gemenskapen och utnyttja alla goda krafter.

Dom här människorna som kommer är nämligen speciella på så sätt att dom valt ut din hembygd att leva i. Med hela världen framför sina fötter har dom valt just din by. Otroligt, eller hur?

Du själv har hamnat där, men dom somdyker upp nu har sett sej om och bestämt sej för att det ska bli bra. Hugg för er av deras kunskaper, erfarenheter, tid och kraft och lust.

Och en annan sak. Glöm att vara misstänksam, dom tänker varken äta upp din hund eller stjäla din spark. Och om dom naggar lite på ditt lingonställe ska du bara minnas att ton och åter ton ruttnar bort.

Det är inte säkert att man just i ditt samhälle måste vara av tredje generationen för att vara pålitlig, trevlig, värd att respektera och bra. Det finns faktiskt folk som kan vara acceptabla utan att vara släkt och härstammade. Även om dom pratar lite anorlunda och har lite stadsfasoner när dom kommer.

Låt dom hetsa lite förresten. En höjning av temperaturen och hastigheten behöver inte vara av ondo. Särskilt inte nu när det gäller landsbygdens akuta framtid finns det inte så hemskt mycket tid att hinna bordlägga och skjuta framför sej och vänta. Då behövs alla goda krafter. Kanske särskilt dom som varit ute och lärt sig något och sett något att ta efter.

Så var hyggliga med dom som kommer, även om de inte löser saker precis som man gjort i din bygd dom senaste 50 åren.

Bjud på lite kaffe som först och säj välkommen."

Detta Byabladnummer skrevs av

Gösta Tegner

Mats Svensson

Peter Ekström

Lasse Carlsson

Berit Bergman

men så blev det tjockt också!

Karin o. Adam Bergman distribuerade. Tel. 0587-502 80

SKOLSKJUTSAR

Angående Byalagets skrivelse om förbättrad kollektivtrafik/skolskjutsar så har detta hänt:

Några extra turer sattes in i höstas för att underlätta för vissa barn. I övrigt har skolledningen inte begärt mer resurser för skolskjutsarna hos skolförvaltningen utan i mer allmänna ordalag uttryckt att det inte är bra med långa restider.

Skolskjutsärendet har tagits upp inför KDN:s presidium. Man var positiv till att fler turer satts in. Inga planer finns på att göra något mer. (Man har troligen inte förstått hur stort problemet egentligen är. Red. kommentar)

Byalagets representanter har haft ett möte med skolförvaltningens nya

skolskjutshandläggare för att sätta in henne i vår situation.

Länsstyrelsen har ordnat ett möte mellan Länstrafiken och skolskjutshandläggaren. De två sistnämnda ska inför hösten se vilka förbättringar som är möjliga.

STÖLD

Järlan - byalagets flatbottnade plasteka är stulnen. Stölden skedde någon gång i mars och är nu polisanmäld. Byalaget är tacksamt för tips som hjälper oss att få båten tillbaka. Den behövs vid brorensningarna. Ett kännetecken är att ena årtullen lagats.

EVENMANGSKALENDER

- 20/5 Familjelördag vid Järle Station med tipspromenad kl 14.00-15.00, brännbollsspel vid Bethania kl 16.00 samt korvgrillning kl 18.00. Byalaget bjuder på kaffe m bröd samt grillkorv.
- 10/6 Promenad till skansberget med picknickkorg 18.00
- 17/6 Stationscafé och konstutställning magasinet öppnar
- 1/7 Järle Marknad, full aktivitet vid stationen med försäljning, tågkörning, grisgrillning, underhållning, tävlingar m.m.
- 1/7-27/8 Tågtrafik enligt tidtabell
- 25/6 Auktion med Tore Israelsson

PR-kommittén behöver hjälp med att baka bullar till sommarens alla besökande. Vill du hjälpa oss? Du får 1.50/bulle i ersättning. Ring Lasse C, tel 500 73

Caféet öppnar f.r säsongen den 17 juni och har öppet varje dag mellan 10-18 fram till 13 augusti. Feriepraktikanter sköter som vanligt rulljansen med att servera kaffe med dopp och visa gästerna vår fina station.

1989

1989

NORA BERGSLAGS VETERAN-JERNVÄG

Ängloksdragna persontåg framföres på sträckan Nora stad – Järle samt rälsbussar på sträckan Ervalla stationsväg – Järle – Nora stad – Pershyttan övre enligt anmärkning c och k i nedanstående tidtabell och på följande dagar:
1/7 ★ 8/7 ★ 13/7 ★ 14/7 ★ 15/7 ★ 16/7 ★ 29/7 ★ 5/8 ★ 26/8 ★ 27/8

Rälsbuss framföres på sträckan Järle – Nora stad – Pershyttan övre dagligen utom måndagar under tiden 1 juli – 6 aug utom 22-23 juli enligt anmärkning c i nedanstående tidtabell

Pershyttan övre – Nora stad – Ervalla

Km	Nora Bergslags Veteran-Jernväg, Nora stad. Spårvidd 1.435	P 12	Y 22	Y 22	P 14	P 16	Y24
0	fr Pershyttan övre.....		c 12.10				c 16.10
2	Pershytte växel.....		12.20				16.20
4	Pershyttevägen.....		x				x
5	t Nora stad.....		12.30				c 16.30
5	fr Nora stad.....	k 11.25	12.40		k 13.15	k 14.50	
9	Källarhalsen.....	x	x		x	x	
11	Stora Mon.....		x				
13	Lilla Mon.....	x	x		x	x	
15	t Järle.....	k 11.45	c 13.00		k 13.35	k 15.10	
15	fr Järle.....			k 13.02			
17	Torpa.....			x			
20	Löth.....			x			
22	t Ervalla stationsväg.....			k 13.17			

Km	Nora Bergslags Veteran-Jernväg, Nora stad. Spårvidd 1.435	Y21	P 13	Y 23	Y 23	P 15	P 17
0	fr Ervalla stationsväg.....			k 13.20			
2	Löth.....			x			
5	Torpa.....			x			
7	t Järle.....			k 13.38			
7	fr Järle.....		k 12.15		c 13.40	k 14.12	k 15.40
9	Lilla Mon.....		x		x	x	x
11	Stora Mon.....				x		
13	Källarhalsen.....		x		x	x	x
17	t Nora stad.....		k 12.35		14.00	k 14.32	k 16.00
17	fr Nora stad.....	c 10.30			14.30		
18	Pershyttevägen.....	x			x		
20	Pershytte växel.....	10.42			14.42		
22	t Pershyttan övre.....	c 10.50			c 14.50		

Teckenförklaringar: P = persontåg

Y = rälsbuss

| i spalts mitt – tåget passerar

x = behovsuppehåll för på- eller avstigning

||| Fyrkanterna markerar stationshusets läge i förhållande till järnvägslinjen i färdriktningen sett

c = Tisd-Sönd 1/7-5/8 & 26-27/8, utom 22-23/7

k = 1/7, 8/7, 13-16/7, 29/7, 5/8, 26-27/8

Upplysningar trafikdagar Tel 0587-103 04. Beställningar m m: Tisd-fred kl 14.00–16.00, torsd även kl 08.00–10.00
OBS! Vid brandfara förbehålles rätten att framföra respektive persontåg med diesellok.

JÄRLE MARKNAD

ARRANGERAS LÖRD. 1/4 (TÅGKÖR-
NINGSLÖRDAG) VID STATIONEN.

⑧ 9 st STÅND FINNS (ca 1 x 3 meter) OCH
LÄNAS UT GRATIS. REGNSKYDD FÅR
SÄJAREN SJÄLV HÅLLA MED. SÄJAREN
SÄTTER EGNA PRISER OCH BEHÅLLER
HELA INTÄKTEN.

BYALAGETS ENDA KRAV ÄR ATT
A) SÄJARNAN HAR ANKNYTNING TILL
BYGGEN OCH B) "TINGELTANGEL"
UNDVIKS. EXEMPEL PÅ VARDR:

⑨ STÄNDEN ÄR LÅNADE FRÅN NDRAMARKEN.

VÄVA TING, TAVLOR, HONUNG,
TRÄSLÖJD, SYLT, BAKVERK, GODIS,
JORDGUBBAR, TRÄDEÅRS-PRODUKTER
M.M.

HUVUDSYFTE ÄR SOM VANLIGT:
ATT HA KUK.. (SAHTIDIGT SOM
VI GÖR JÄRLE STATION TILL ETT
ÄN MER ATTRAKTIVT RESMÅL)

INTRESSERADE - RING LASSE
CARLSSON TEL. 500 73 7!
RING ÄVEN OM NI BARA VILL
BIDRA MED NÅGOT SOM ENDAST
FYLLE EN DEL AV ETT BORD.

